

Nieuwsbrief nr. 2

van de
Natuurwetenschappelijke Sectie in Nederland
van de

Hogeschool voor Geesteswetenschap 28 - mei 2026

Inhoud

- Over deze nieuwsbrief
- Richtlijnen voor inzendingen
- Verslagen van de laatste leergangbijeenkomsten:
 - Pag. 2 De etherwereld zichtbaar maken met Roelant de Vletter
 - Pag. 4 Water is meer dan H₂O met Hans van Sluis
 - Pag.6 Het hersengedrag-model met Folkert Brugman
 - Pag.7 Bezielde natuurwetenschap met Peter van den Breemer
- Bericht uit de jeugdsectie Pagina 12
- Herhaalde uitnodiging pagina 12
- Tersluikse toelating van gekloonde menselijke embryo's Pagina 14

Verder in deze kolom:

- Agenda
- Mogelijk interessante links

Over de nieuwsbrief

Deze nieuwsbrief is bedoeld als een hopelijk vruchtbare manier om interessante dingen rond antroposofie, natuurwetenschap en techniek uit te wisselen. De richtlijnen voor auteurs vinden jullie hieronder.

Richtlijnen voor inzendingen

De nieuwsbrief is bedoeld om geïnteresseerden op de hoogte te stellen met welke natuurwetenschappelijke en technische onderwerpen mensen bezig zijn in relatie tot antroposofie. Je hoeft dus niet lid van de hogeschool voor geesteswetenschap te zijn om een bijdrage in te sturen.

Het is fijn als je een waarneming en/of inzichten in vorm van een mededeling of verhaal indient door een mail te sturen naar m.m.matthijsen@hetnet.nl

• Het is de bedoeling dat er ook interactie over de inzendingen plaats vindt. Dit kan natuurlijk direct met de inzender, maar het is zeker ook voor de andere ontvangers van deze nieuwsbrief interessant om de reacties te zien. Hiervoor zal in de toekomst een plaats voor reacties en lezersbrieven ingericht worden.

Deze nieuwsbrief en de reacties zullen ook een plek krijgen op de website van de Antroposofische Vereniging in Nederland, onder Hogeschool en dan Natuurwetenschap.

De inzendingen worden niet geredigeerd. De redactie behoudt zich echter het recht voor artikelen te weigeren als de inhoud strijdig is met de doelstellingen van de sectie. Als een bijdrage te lang is kan deze via de cloud worden verstuurd, bijvoorbeeld via 'We transfer'. Het is ook mogelijk dat een inzending in meerdere delen wordt opgenomen en wordt verdeeld over meerdere nieuwsbrieven, in overleg met wie het indient. Het liefst ontvangen we de kopij in Word.

<(=====)>

Agenda

Meditationswochenende 2026

29. – 31. Mai 2026

Save the Date

Mit Goetheanismus zur
Schwelle
Der Übergang von äusserer
Betrachtung zur inneren
Umwandlung

Forschungsinstitut am
Goetheanum,
Halde Saal, CH-4143 Dornach

<https://science.goetheanum.org/veranstaltungen/veranstaltungskalender>

Komende bijeenkomsten van de leergang:

29-30 mei 2026 met Arie Bos over de driegerleding van de mens

16-17 oktober 2026 met Paul Doesburg over de kristallisatiemethode van Pfeiffer

20-21 november 2026 met Martin Rozumek en Hans Christian Zehnter over materie en licht

11-12 december 2026 met Uwe Geier over 'Wirksensorik'
<https://www.wirksensorik.de/>

12-13 februari 2027 met Johannes Kronenberg over duurzaamheid en antroposofie

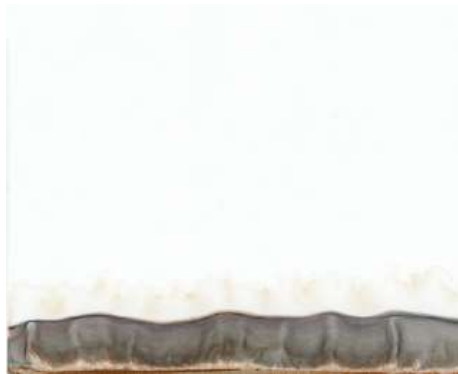
De etherwereld zichtbaar maken, met Roelant de Vletter

De leergang van 26 – 27 september 2025,

Door Hubert Rooimans.

Vrijdag 26 september en zaterdag 27 september jl. gaf Roelant de Vletter in een bijeenkomst van de Natuurwetenschappelijke Sectie in Nederland een lezing over het gebruik van stijgbeelden, chroma's en kristallisaties voor het zichtbaar maken van levenskrachten en vormkrachten in de bodem, planten, dieren en geneesmiddelen.

Op vrijdagavond vertelde hij kort iets van zijn levensloop en ging daarna over op de stijgbeelden en de vier ethersoorten. Een stijgbeeld werd ter plekke opgezet met bietensap. Roelant maakt gebruik van de methode zoals is ontwikkeld door Lily Kolisko. De Wala-methode (dr. Hauschka) is afwijkend en maakt gebruik van een 3^e fase. Het maken van de stijgbeelden van Roelant bestaat uit 2 fasen. In de eerste fase wordt een vloeistof van het te onderzoeken product genomen, bijvoorbeeld fruitsap of honing opgelost in demi-water, wat in het filtreerpapier wordt opgenomen. De 2^e fase, nadat het filtreerpapier is opgedroogd, is met gebruik van een zilvernitraat oplossing van 1%. Zilver heeft de kwaliteit om te spiegelen of zichtbaar te maken. Denk hierbij aan de maan of een spiegel. Roelant gaf in korte stappen weer hoe de fasen plaats vinden en wat daarbij noodzakelijk is zoals de temperatuur en de luchtvochtigheid. Met gebruik van afdrukken op groot formaat liet hij de toeschouwers diverse beelden zien uit zijn jaren van onderzoek. Een bijzonder beeld is te zien bij natuurfenomenen als zon- en maansverduistering; ook dit komt in de beelden terug. Tevens toonde hij enkele voorbeelden van kristallisaties. Hierbij een voorbeeld uit het werk van Roelant:

Onthoornde koeien

De bijeenkomsten vinden steeds plaats in de euritmiezaal van de Stichts Vrije School, Socrateslaan 24, Zeist

Info en aanmelding via m.m.matthijsen@hetnet.nl

Contact

Mario Matthijsen:
m.m.matthijsen@hetnet.nl

De sectie op de website van de Antroposofische vereniging

<https://www.antroposofischevereniging.nl/hogeschool/natuurwetenschap>

Reacties

Heb je nieuws of wil je reageren? Stuur een bericht naar m.m.matthijsen@hetnet.nl

Hoornloos gefokte koeien

koeien met hoorns

stijgbeelden van juni 2025/ ©www.stijgbeeld.nl

De zaterdag werd begonnen met een gesprek over het 17^e esoterisch uur, dat daartoe eerst kort werd verwoord door Mario Matthijsen. Na dit uur was het de bedoeling om in groepen een stijgbeeld op te zetten. Het programma werd vanwege omstandigheden ingekort en er werd overgegaan op een groepsgesprek. Hier ging Roelant onder andere in op de problemen van financiering van het onderzoek. Sommige deelnemers mochten hun gekozen favoriete beeld ‘dansend’ zichtbaar maken. Na de lunch nam Bob Siepman de leiding over en zijn we fenomenologisch ingegaan op enkele beelden. Hier kwamen veel inzichten en nog meer vragen naar boven. Terugkijkend was het een mooi evenement met circa 15 deelnemers. De vragen over ‘wat zien we eigenlijk’ is niet uitputtend beantwoord; hier is (langdurige) zelfstudie voor nodig. Ik merkte wel dat er bij enkele personen de wens leeft om zelf zo’n stijgbeeld te maken en in een beweging uit te beelden. Bij een volgend evenement zou dit in kleine groepen een leuke en leerzame ervaring kunnen zijn. Tot slot wil ik een ieder wijzen op het prachtige boek van Soili Turunen over Lilly Kolisko - The mystery of matter. Want zonder haar werk zouden we niet veel weten over deze techniek!

<(=====)>

Links

Om de links te activeren als zij niet direct werken: Ctrl-toets plus: aanklikken

Naturwissenschaftliche Sektion am Goetheanum

<https://science.goetheanum.org/>

Natuurwetenschappelijke sectie in Nederland

<https://www.antroposofischevereniging.nl/hogeschool/natuurwetenschap>

The Natural Science Section (NSS) in North America

<https://naturalsciencesection.org/>

Workshop with Dr. Russell Arnold and Jan Ranck:

Exploring the Supersensible Math in Movement

How Projective Geometry and Eurythmy Embodiment the Invisible from 26. to 28. June 2026

<https://goetheanum.ch/en/events/masd26>

Op de website van *Liesbeth Bisterbosch* staat een link naar de 3^e natuurwetenschappelijke cursus in een vertaling van Johanna Hoek.

<https://www.liesbethbisterbosch.org/ga-323-omvorming-v-h-denken-274.html>

Louis Bolk Instituut

<https://www.louisbolk.nl/>

Water is meer dan H2O met Hans van Sluis

De leergang 24 – 25 oktober, door Hubert Roomans

Vrijdag 24 oktober en zaterdag 25 oktober jl. gaf Hans van Sluis een lezing over het onderwerp water. Een thema waar hij zijn hele leven mee verbonden is. Hans is afgestudeerd als Biochemicus aan de Technische Universiteit te Delft. Na zijn studie is hij gaan werken bij het gerenommeerde ingenieursbureau DHV. Hier heeft hij zijn hele carrière volgemaakt tot aan zijn pensionering.

Hans demonstreerde met eenvoudige voorbeelden zoals een waterstraaltje langs een gladde wand, die bij enige watervolume een beweeglijke vorm, in tegenstelling tot de verwachte rechte lijn, tevoorschijn roept. Water blijkt van nature het ritmische element verwant te zijn. Dit is goed zichtbaar bij het meanderen van natuurlijke waterlopen. Daarna ging het al snel naar de flowforms van John Wilkes. John Wilkes was o.a. kunstenaar die geprobeerd heeft met een symmetrische vorm de natuurlijke processen te herhalen die ontstaan als water bijvoorbeeld een steen tegenkomt in een beek. Het gaat hier met name om de vortex bewegingen in water. In het werk van John Wilkes is hier veel meer over te vinden.

Bij werkgevers is er soms de mogelijkheid voor medewerkers om een ‘idee’ in een ideeënbusje te stoppen. Zo heeft Hans dit ook gedaan met als onderwerp homeopathie. Bij de beoordeling van de aangebrachte ideeën gaf dit bij sommige van zijn collega’s opgetrokken wenkbrauwen: dit is toch die man die vele projecten had opgeleverd met zeer tevreden klanten? Zo bracht het lot de mogelijkheid de kennis die Hans had opgedaan over flowforms in praktijk te brengen.

Bij de waterzuivering te Soerendonk is in Nederland voor de eerste keer een flowform toegepast bij een overheidsinstelling. Dit was een succes. Hierna vertelde hij over een flowform te Dinxperlo en een fishflowform bij het waterschap te Molenheide. (zie ook: <https://www.fishflowform.nl>) Al deze projecten zijn door meerdere mensen door middel van schaalmodellen en experimenteren tot werkende installaties gebracht. Het is vaak een zoektocht naar de juiste balans in zowel de vorm als de maat van de te gebruiken mallen of schaaldelen. Dit om praktische zaken als doorstroomvolume en het juiste ritme te vinden.

Behalve technische criteria is er bij de laatstgenoemde fishflowform ook gekeken naar het effect op de natuur en energetische waarden (pendelen, de methode van Dorian Schmidt en energetische tekeningen). Hier kwamen zeer positieve resultaten naar voren. Biodiversiteit nam

David Cuthbertson

<https://rethinkingsubstance.com/tag/projective-geometry/>

Paul Doesburg, beeldvormende methoden

<https://www.crystal-lab.nl/>

Daniel Hafner, projectieve geometrie

<https://m.youtube.com/watch?v=hY0ETd75IjM>

Gerard Hotho, kristallisatie en chromatografie

<https://www.bio-research.nl>

Nick Thomas ,Counterspace & Projective Geometry

<https://www.aetherforce.energy/rethinking-physics-with-counterspace-projective-geometry-by-nick-thomas/>

Nick Thomas

<http://www.vortexoflife.org.uk/Maths.htm>

Roelant de Vletter

Stijgbeeldonderzoek

<https://www.stijgbeeld.nl/>

stroomafwaarts aantoonbaar toe alsmede de kwaliteit van het water.

Een laatste praktijk voorbeeld dat werd getoond is Landgoed Het Lankheet nabij Haaksbergen. Ook hier werden de genomen stappen en de energetische waterkwaliteit aangetoond middels blind onderzoek.

De zaterdag werd aangevangen met het 15e klasse-uur. Daarna werd er ingegaan op water in relatie tot aarde, water, lucht en warmte. Voorbeelden van waterdruppels in een viscositeit, stijgbeelden en kristallisatie werden getoond zoals die in het onderzoeksinstituut van Theodor Schwenk te Duitsland zijn onderzocht.

Een van de fishflowforms op het Lankheet

Uiteindelijk kwam het begrip latente warmte aan de orde. Dit is de warmte die vrijkomt bij het condenseren van waterdamp. Volgens de spreker is er in de huidige klimaat discussie weinig aandacht voor dit aspect. Een belangrijke conclusie is dat als we anders omgaan met water in onze omgeving, we een positief resultaat behalen op klimatologische ontwikkelingen en hierbij de biodiversiteit krachtig stimuleren.

Het mooie aan het evenement was dat de spreker zich door zijn jarenlange verbintenis met het onderwerp water, zowel werk als privé, een volledig doorleefd beeld kon neerzetten over het mysterie water.

Het werd niet expliciet genoemd maar ik moest tijdens de lezing denken aan : ‘Christus die over het water loopt’ waarbij Steiner aangeeft dat het een beeld is voor de etherische wereld. Water (het vloeibare) waaruit het vaste zich vormt en leeft. Het water als onbaatzuchtige bemiddelaar of drager van etherische krachten.

<(=====)>

Het hersengedragmodel met Folkert Brugman

De leergang van 28 - 29 november 2026

door Diederick Sprangers

In deze leergang (28-29 november 2025) kregen we te horen dat er naast de reguliere aanpak nog een andere manier bestaat om met mensen met hersenschade om te gaan. Folkert Brugman, neurochirurgisch verpleegkundige met 30 jaar ziekenhuiservaring en docent verpleegkunde, legde uit hoe hij en zijn collega's mensen met hersenschade (bv. door een ongeluk, een hersenbloeding of een hersentumor) fenomenologisch onderzoeken en dienovereenkomstig verzorgen en behandelen.

Mensen met hersenschade kunnen, naast verlammingen en spraakproblemen, op verschillende niveaus beperkingen van hun bewustzijn en gedrag laten zien: 1) niet tot nauwelijks kunnen reageren op grond van alleen maar reflexen en biologische regelmechanismen, 2) ongeremd of inadequaat reageren op zichzelf en de omgeving op grond van affectie en expressie, en 3) verward adequaat reageren op grond van cognitie. De verzorging en de verpleegkundige behandeling van deze mensen is niet eenvoudig, omdat de gedragingen op het eerste gezicht te onsamenhangend en te uiteenlopend zijn om regulier te duiden. Daardoor wordt dit vaak niet goed begrepen. Hun bewustzijnstoestand is ook naar de verpleegkundige mogelijkheden vaak moeilijk te interpreteren. Folkert merkte gevat op dat de aanduidingen "verward" en "(in)adequaat" eerder op de behandelaars en verzorgers slaan dan op de patiënt: de patiënt wordt er immers innerlijk toe gedreven om de genoemde reacties te vertonen, maar wij begrijpen die reacties niet. Dit toonde hoezeer hij zich inleeft in de patiënten.

Er zijn diverse modellen in omloop voor de diagnose van hersenschade en daarvan zijn diverse behandelconcepten afgeleid. Deze bestaande concepten beschreven of volgden heel nauwkeurig de fenomenen van het ontwaken. Vandaaruit is men gewoon aan het werk gegaan. Folkert en zijn collega's hebben veel later pas deze modellen getoetst aan hun eigen fenomenologische waarnemingen aan patiënten. Hierin is te herkennen dat de zielsvermogens van het willen, voelen en denken achtereenvolgens ontwaken en dat de patiënt moeite heeft om elk van die vermogens weer in goede banen te leiden. De neurologieverpleegkundige begeleidt dit proces vanuit het "Hersengedragmodel" meer dan volledig binnen de interventies die de verpleging ter beschikking staan, zoals de manier van wassen, aankleden, voeden, mobiliseren enzovoort.

De werkwijze die het Hersengedragmodel wordt genoemd, was wel regulier verklaard, maar nog niet wetenschappelijk bewezen. Wel werd het model van meet af aan onderbouwd vanuit andere wetenschappelijke theorieën. Pas na 30 jaar Hersengedragmodel heeft Folkert vele antroposofische inzichten (in o.a. het zenuwstelsel, de ontwikkeling van kinderen, meditatie, de omgekeerde cultus) benut voor een filosofische onderbouwing van dit model. Pas daarna kon hij met een collega de fenomenologie in zichzelf verder ontwikkelen en nog krachtiger werken vanuit dit model, waardoor er vele nieuwe inzichten ontstonden aan fenomenen die zelfs niet altijd neurologisch verklaard konden worden. Hij illustreerde dit model met talrijke waarnemingen bij patiënten. Op basis van het model hebben hij en zijn collega's een handreiking voor de behandeling van mensen met hersenletsel ontwikkeld, die hij ook vastgelegd heeft in zijn boek "Kopzorg".

Bijzonder indrukwekkend was bovendien hoe Folkert de ontwikkeling van dit alles in een driedubbel biografisch perspectief wist te plaatsen, en dat in zeer veel detail: zowel in het perspectief van zijn eigen biografie als in dat van de biografie van het Hersengedragmodel en in het perspectief van zijn loopbaanontwikkeling. De opkomst van de marktwerking in de zorg heeft helaas de mogelijkheden sterk beperkt om het Hersengedragmodel en de bijbehorende behandelwijze breed te continueren in de tijd. ("We zouden eigenlijk ook de managers moeten opleiden, zodat ze er middelen voor ter beschikking stellen.") Tegelijkertijd verlieten de mensen die het droegen het werkveld door o.a. pensionering, waardoor het erop lijkt dat de impuls van destijds is uitgedoofd. Veel neurologie-verpleegkundigen van het RadboudUMC met wie Folkert in de periode 1987 - 2020 een en ander samen ontwikkeld heeft, houden echter nog steeds onderling contact, wat voelt als een karmische familie, merkte hij op.

<(=====)>

Bezielde natuurwetenschap met Peter van den Breemer .

De leergang van 20 - 21 februari 2026

Door Peter van den Breemer

De avond begon met de vraag of een houten boot van hout is gemaakt. Inderdaad is zo'n boot van hout, maar kan niet bestaan zonder psychische drijfveren, zoals de zin om te zeilen of om vis te vangen.

Wat de psychische drijfveren betreft heeft de natuurwetenschap een probleem: zij werkt als een **zeef** waarop alleen het duo materie en energie blijft liggen, waardoor de psychische aspecten van mens en natuur verdwijnen. Het is alsof je een vaas kapot gooit en zegt: de scherven zijn de echte vaas. De reductionistische natuurwetenschap wordt daardoor één grote psyche-ontkenning, wat uitmondt in uitspraken zoals 'de mens is een stofje', 'verliefdheid is een stofje', 'wij zijn ons brein', etc. waarbij de psyche nog slechts een merkwaardig bijverschijnsel is van het duo materie en energie, dat verenigd is in de bekende formule $E = mc^2$. Door al deze is-gelijkstellingen verdwijnen de vrije doelgerichte oorzaken, die vooral bij de mens aanwezig zijn, uit ons wereldbeeld en blijven slechts wetmatige oorzaken zonder vrije keuze over. De natuurwetenschap beperkt zich dus tot 'directe oorzaak-gevolg' relaties zonder doelkeuze. Dat leidt er toe dat mens en natuur worden voorgesteld als 'niets anders dan' de geestloze gevolgen van een geestloos oerbegin. Het is onontkoombaar dat daarmee de 'vrije wil' ter discussie komt te staan, wat bijv. voor het strafrecht problematisch is.

Die psyche is wel in de 4 Causa van Aristoteles te vinden als Causa Finalis (geestelijke oerdrijfveer) en als Causa Formalis (vrije keuze bij activiteiten). Naast deze twee psychische Causae zijn er aan de ruimtelijke zijde bestaande geschikte middelen noodzakelijk (Causa Efficiens) zodat uit het geheel een gerealiseerd beeld (Causa Materialis) van de psyche kan ontstaan.

Met behulp van deze 4 Causa werden enkele voorbeelden geschetst waarin de psyche weer als regisseur van processen 'etherisch doorschemerend' te herkennen is.

Voor de chemie kan de oorzaak van onoplosbaarheid weer in een psychisch licht komen te staan: onoplosbaarheid is dan niet enkel een kwestie van polaire en a-polaire moleculen die een scheiding zouden veroorzaken, maar vindt nu zijn diepere oorzaak in de psychische drijfveer om een zelfstandig afgezonderd organisme te zijn te midden van een verbindende waterige omgeving.

De positieve en negatieve ladingen zijn vanuit Causa-oogpunt slechts geschikte middelen, vergelijkbaar met boutjes en moertjes.

Maar onoplosbaarheid veroorzaakt afgeslotenheid, terwijl een individu open moet blijven, zodat het kan lopen en groeien. Die twee tegenstellingen worden in het compromis van het

colloïdale (vrucht)vlees verenigd en tonen daarmee de regie van de overkoepelende psyche. Genen zijn, als kleine orgaantjes, geërfde middelen. Aan het uiterlijk zie je de echt werkzame psyche van bijvoorbeeld een koe tot in ieder lichaamsdetail en in het totale gedrag.

Dit rondde zich af tot de conclusie dat 'onruimtelijke psyche' en 'ruimtelijke middelen' zich verenigen tot '**lichaamsvorming**' als gerealiseerd beeld van de psyche. Aangezien de natuurwetenschap zich met lichamen bezighoudt, kan nu de psyche als het hoofdverschijnsel in alle natuurprocessen gezien worden: een totale omkering van het huidige uitgangspunt. Het gebruikelijke 'Onderzoek' naar onderliggende moleculen als 'oorzaak', wijzigt zich hierbij in 'Bovenzoek', want de psyche is in het uiterlijke macroscopische geheel te vinden.

Hierna werd het organisme centraal gesteld als basis voor een bezielde natuurwetenschap.

Op het niveau van organismen is sprake van zintuigen en 'uittuigen', zoals het akoestisch duo oor en stem, het visuele duo oog en uiterlijk, neus en geurklieren, etc. Daarmee wordt een onophoudelijke wisselwerking met de buitenwereld tot stand gebracht.

Eén van de schilderijen die getoond werden, illustreerde de (z)intuigen (Contra-Causa) en de uitgaande activiteiten (de 4 Causa). Dit werd vergezeld van het volgende gedicht:

Oog- en orenspel
glijdt langs u henen,
waar het beneden
zijn gloeiend weerklank vindt.
En stroomt weer naar boven,
doet hart en adem versnellen,
klinkers komen als gezellen
en zijn, boven in het licht,
tot woorden verdicht.

Toegelicht werd hoe op het snijvlak van de 4 Causa (handelingsproces) en de 4 Contra-Causa (waarnemingsproces) tussen de individuele organismen een vrijheidsruimte ontstaat.

Bij de dieren is de tussenkomst van het bewustzijn (Causa Formalis) geringer dan bij de mens. Daarom kunnen bij dieren, net als bij huilen en lachen, geen specifieke woorden worden ingevoegd en blijft het voornamelijk bij klinkers en reageren zij sterker wetmatig.

Het zuiver lichamelijke vindt plaats via wetmatige processen zonder Causa Formalis, dus op basis van 3 Causae.

Door Steiner zijn deze drieledige processen omgedoopt tot Lichtgever (onruimtelijk-psychisch), Schaduwwerper (bestaand ruimtelijk) en Beeld (de vereniging van beide). (zie Das Wesen der Farben)

Onder Lichtgever kan men alle geestelijke drijfveren verstaan, zoals warmte, licht, maar ook de voortplanting.

Deze drieledige wetmatigheid werd toegelicht aan de hand van het ontstaan van voelbare warmte en zichtbare kleuren (Beelden van de Lichtgever Zon) aan het aardoppervlak als

Schaduwwerper. Het gaat hierbij om wetmatige

lichaamsvorming, hoe fragiel en tijdelijk bestaand warmte en

kleur ook zijn. Ook rivieren zijn het ruimtelijke Beeld van de

Lichtgever 'Warmte'. Dat Beeld 'rivier' ontstaat aan de

bestaande Schaduwwerper 'ijs' in de bergen. Als een nog

krachtiger Beeld van Warmte ontstaat het Beeld 'wolken' uit de

Schaduwwerper 'water'. Door de rivieren en wolken, die de

zonnearmte belichamen, ontstaat op Aarde een zelfstandiger

warmtehuishouding ten opzichte van sterk fluctuerende Zonneinvloed.

Ook de fotosynthese kan als verdere belichaming van de Zon in de Aarde gezien worden.

Hierna werd het Triniteitsprincipe 'Vader' verbonden aan

Schaduwwerper (het oude, bestaande lichaam), de Zoon aan het

nieuwe 'Beeld' en de heilige Geest aan 'Lichtgever' die werkt in

ons en ook in alles om ons heen.

De bekende formule $F = m \cdot a$ (Tweede Hoofdwet van Newton)

werd als voorbeeld gegeven. De continue kracht F (Lichtgever)

veroorzaakt een versnelling a (Beeld) bij massa m (de

bestaande Schaduwwerper). Of vergelijkbaar daarmee: de

eenmalige krachtimpuls P op een massa m resulteert in een

snelheid v als Beeld van P .

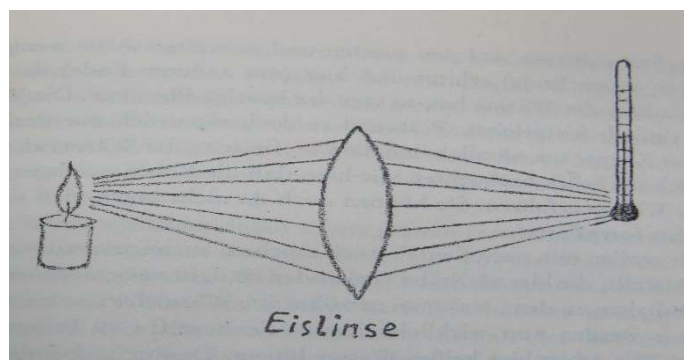
Ook de vraag naar de herkomst van 'Schaduwwerpers' als bestaande lichamen kwam aan de orde, evenals de herkomst van 'Lichtgevers'. Daarbij werd gewezen op het begin van de ontwikkelingsfase die de Saturnusfase wordt genoemd, waarin door verheven geestelijke wezens die in de christelijke esoterie 'Tronen' worden genoemd, een soort lichamelijkheid werd uitgescheiden, die ging werken als lichamelijkheid, zodat uit die wisselwerking een enorme veelheid van Beelden kon ontstaan.

Tot slot werd ingegaan op de relatie tussen religie en wetenschap door aan te knopen bij het verhaal van Kaïn en Abel.

Abel is een herder die dicht bij de gegeven natuur blijft, Kaïn wordt landbouwer en gaat daarmee zijn eigen natuur maken. Kaïn wordt daarom ook als de oervader van bouwkunst en techniek gezien, terwijl Abel de behoeder van het oude geestelijke leven is. Ook in deze tijd zijn deze levenshoudingen herkenbaar. Beiden vervullen complementaire, cruciale rollen. Deze situatie werd vergeleken met een toneelstuk: er zijn vele rollen en bijrollen, ook rollen voor stenen, rivieren en wolken buiten en rollen voor stoelen, planken en verlichting binnen.

De volgende morgen werd nader ingegaan op de mogelijkheden het begrip 'onruimtelijk' als eigenschap te introduceren binnen de natuurwetenschap.

Daartoe presenteerde Peter een lijst van processen waarbij de zogenaamde 'omzetting' van de ene energiesoort in een andere soort in werkelijkheid een omslag van de onruimtelijke naar de ruimtelijke dimensie plaatsvindt of omgekeerd. De Joule werd

geschetst als ongerichte veralgemenisering van de gerichte oorzakelijkheid van de psyche. Aan de orde kwam de ruimtelijk-wording van zonlicht aan verschillende 'schaduwwerpers' zoals lens en thermometer.

Ook de in 4 fasen verlopende ruimtelijk-ording bij de fotosynthese via zeer fragiele binding tot stabiele lichaamsvorming kwam uitvoerig ter sprake. De noodzakelijke visualisering van de gebruikelijke zeer abstracte reactievergelijkingen werd kort beschreven. Alleen door visualisering van chemie als wisselwerking tussen Zon en Aarde kan de door de psyche geregisseerde 'opbouwchemie' duidelijker onderscheiden worden van de levenloze afbraakchemie.

<(=====)>

In de Jeugdsectie komen er bijeenkomsten over het thema AI, ook vanuit de antroposofie bekeken. Deze bijeenkomsten zijn wellicht ook voor NWS-mensen van interesse.

Arthur de Gast van de Jeugdsectie heeft voorgesteld om het ook binnen de NWS in NL rond te sturen.

Hierbij dan de link naar hun website:

<https://www.jeugdsectie.org/event/de-spirituele-betekenis-van-ai-deel-i/>

Ook zal men dan over enige tijd bij ons in een NWS-bijeenkomst een bijdrage over AI komen geven. Graag maken wij jullie dus attent op deze bijeenkomsten over AI.

<(=====)>

Herhaling van de oproep van 31 december 2025.

Vanuit de kerngroep van de NWS proberen we te kijken of we zoiets als een lijst met mensen in en om Zeist kunnen opstellen die zouden kunnen worden benaderd voor een overnachtingsmogelijkheid voor bezoekers of sprekers op een

NWS-bijeenkomst die van ver komen. Het gaat dan om mensen van uithoeken van Nederland (t.o.v. Zeist) of vanuit het buitenland.

Het is momenteel niet een acute situatie, maar we dachten te inventariseren of er mensen bereid zouden willen zijn om op zo een lijst te komen staan. Uiteraard betekent dat niet dat een overnachting via een belletje of appje of emailbericht dan direct geregeld is, want het is geheel aan jullie of het dan past en goed uitkomt. Maar dan hebben we wel iets om op terug te vallen, als het nodig mocht zijn.

Het gaat dan normaliter over één nacht van vrijdag op zaterdag. Inmiddels zijn er al enkele adressen bekend geworden.

We hebben meestal ca 5 bijeenkomsten in een jaar, dus vaak zal het niet zijn.

Graag hoor ik van jullie als je mogelijkheden ziet om op zo een lijst te komen staan en zo ja, op welke manier je dan wilt worden benaderd etc.

Mario Matthijsen

<(=====)>

Tersluikse toelating van gekloonde menselijke embryo's (Diederick Sprangers)

[Stichting Corona](#)

<https://www.embryowet.org/>

De [Stichting Corona](#), een groep antroposofische wetenschappers die technische ingrepen in het leven bekijken van de spirituele kant, heeft een [petitie opgesteld tegen een wijziging van de Embryowet](#). Deze wijziging, voorgesteld door het kabinet Rutte IV op instigatie van de VVD en D66, wordt voorjaar 2026 door de Tweede Kamer besproken (nadat deze er in december 2025 ook al over heeft beraadslaagd). Het gaat om een verbreding van de definitie van een embryo.

Het is tegenwoordig mogelijk om met verschillende technieken in het lab levende structuren te kweken die bepaalde overeenkomsten met embryo's vertonen. Enkele van die technieken komen neer op het klonen van mensen.

Onderzoekers willen een nieuwe kloontechniek gebruiken om deze namaak-embryo's in grote aantallen te onderzoeken, in de hoop dat met de aldus te verwerven kennis de efficiëntie van bevruchtingstechnieken zoals IVF verhoogd kan worden en erfelijke ziekten beter behandeld kunnen worden. Het is echter twijfelachtig of de kennis over de namaak-embryo's ook zal gelden voor echte embryo's. Belangrijker is bovendien dat het risico op misbruik van deze namaak-embryo's voor voortplanting bevorderd wordt door ze formeel "embryo's" te

noemen. Die uitbreiding van het begrip embryo is wat de wetswijziging beoogt.

De wetenschappers van de Stichting Corona pleiten voor regulering van deze nieuwe technieken in een afzonderlijke wet in plaats van de Embryowet. Bovendien wijzen ze erop dat het bij enkele van de nieuwe technieken om klonen gaat - een woord dat in het wetsvoorstel niet voorkomt. De petitie heeft inmiddels ruim 2600 ondertekeningen verworven; er kan nog steeds getekend worden. De groep heeft de handtekeningen inmiddels aan Minister Hermans van VWS en aan de Tweede en Eerste Kamer gestuurd.

Nadere uitleg is te vinden op de [website van de petitie](#).

Nieuwsbrief nr. 2

van de
Natuurwetenschappelijke Sectie in Nederland
van de

Hogeschool voor Geesteswetenschap 28 - mei 2026

Inhoud

- Over deze nieuwsbrief
- Richtlijnen voor inzendingen
- Verslagen van de laatste leergangbijeenkomsten:
 - Pag. 2 De etherwereld zichtbaar maken met Roelant de Vletter
 - Pag. 4 Water is meer dan H₂O met Hans van Sluis
 - Pag.6 Het hersengedrag-model met Folkert Brugman
 - Pag.7 Bezielde natuurwetenschap met Peter van den Breemer
- Bericht uit de jeugdsectie Pagina 12
- Herhaalde uitnodiging pagina 12
- Tersluikse toelating van gekloonde menselijke embryo's Pagina 14

Verder in deze kolom:

- Agenda
- Mogelijk interessante links

Over de nieuwsbrief

Deze nieuwsbrief is bedoeld als een hopelijk vruchtbare manier om interessante dingen rond antroposofie, natuurwetenschap en techniek uit te wisselen. De richtlijnen voor auteurs vinden jullie hieronder.

Richtlijnen voor inzendingen

De nieuwsbrief is bedoeld om geïnteresseerden op de hoogte te stellen met welke natuurwetenschappelijke en technische onderwerpen mensen bezig zijn in relatie tot antroposofie. Je hoeft dus niet lid van de hogeschool voor geesteswetenschap te zijn om een bijdrage in te sturen.

Het is fijn als je een waarneming en/of inzichten in vorm van een mededeling of verhaal indient door een mail te sturen naar m.m.matthijsen@hetnet.nl

• Het is de bedoeling dat er ook interactie over de inzendingen plaats vindt. Dit kan natuurlijk direct met de inzender, maar het is zeker ook voor de andere ontvangers van deze nieuwsbrief interessant om de reacties te zien. Hiervoor zal in de toekomst een plaats voor reacties en lezersbrieven ingericht worden.

Deze nieuwsbrief en de reacties zullen ook een plek krijgen op de website van de Antroposofische Vereniging in Nederland, onder Hogeschool en dan Natuurwetenschap.

De inzendingen worden niet geredigeerd. De redactie behoudt zich echter het recht voor artikelen te weigeren als de inhoud strijdig is met de doelstellingen van de sectie. Als een bijdrage te lang is kan deze via de cloud worden verstuurd, bijvoorbeeld via 'We transfer'. Het is ook mogelijk dat een inzending in meerdere delen wordt opgenomen en wordt verdeeld over meerdere nieuwsbrieven, in overleg met wie het indient. Het liefst ontvangen we de kopij in Word.

<(=====)>

Agenda

Meditationswochenende 2026

29. – 31. Mai 2026

Save the Date

Mit Goetheanismus zur
Schwelle
Der Übergang von äusserer
Betrachtung zur inneren
Umwandlung

Forschungsinstitut am
Goetheanum,
Halde Saal, CH-4143 Dornach

<https://science.goetheanum.org/veranstaltungen/veranstaltungskalender>

Komende bijeenkomsten van de leergang:

29-30 mei 2026 met Arie Bos
over de driegerleding van de
mens

16-17 oktober 2026 met Paul
Doesburg over de
kristallisatiemethode van
Pfeiffer

20-21 november 2026 met
Martin Rozumek en Hans
Christian Zehnter over materie
en licht

11-12 december 2026 met Uwe
Geier over 'Wirksensorik'
<https://www.wirksensorik.de/>

12-13 februari 2027 met
Johannes Kronenberg over
duurzaamheid en antroposofie

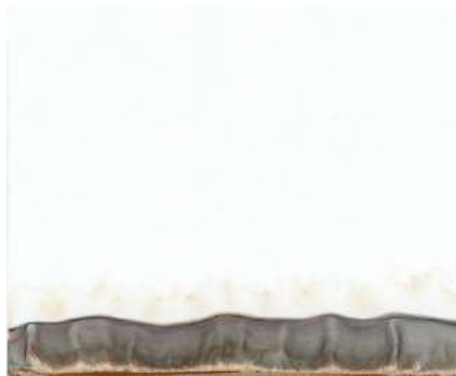
De etherwereld zichtbaar maken, met Roelant de Vletter

De leergang van 26 – 27 september 2025,

Door Hubert Rooimans.

Vrijdag 26 september en zaterdag 27 september jl. gaf Roelant de Vletter in een bijeenkomst van de Natuurwetenschappelijke Sectie in Nederland een lezing over het gebruik van stijgbeelden, chroma's en kristallisaties voor het zichtbaar maken van levenskrachten en vormkrachten in de bodem, planten, dieren en geneesmiddelen.

Op vrijdagavond vertelde hij kort iets van zijn levensloop en ging daarna over op de stijgbeelden en de vier ethersoorten. Een stijgbeeld werd ter plekke opgezet met bietensap. Roelant maakt gebruik van de methode zoals is ontwikkeld door Lily Kolisko. De Wala-methode (dr. Hauschka) is afwijkend en maakt gebruik van een 3^e fase. Het maken van de stijgbeelden van Roelant bestaat uit 2 fasen. In de eerste fase wordt een vloeistof van het te onderzoeken product genomen, bijvoorbeeld fruitsap of honing opgelost in demi-water, wat in het filtreerpapier wordt opgenomen. De 2^e fase, nadat het filtreerpapier is opgedroogd, is met gebruik van een zilvernitraat oplossing van 1%. Zilver heeft de kwaliteit om te spiegelen of zichtbaar te maken. Denk hierbij aan de maan of een spiegel. Roelant gaf in korte stappen weer hoe de fasen plaats vinden en wat daarbij noodzakelijk is zoals de temperatuur en de luchtvochtigheid. Met gebruik van afdrukken op groot formaat liet hij de toeschouwers diverse beelden zien uit zijn jaren van onderzoek. Een bijzonder beeld is te zien bij natuurfenomenen als zon- en maansverduistering; ook dit komt in de beelden terug. Tevens toonde hij enkele voorbeelden van kristallisaties. Hierbij een voorbeeld uit het werk van Roelant:

Onthoornde koeien

De bijeenkomsten vinden steeds plaats in de euritmiezaal van de Stichts Vrije School, Socrateslaan 24, Zeist

Info en aanmelding via m.m.matthijssen@hetnet.nl

Contact

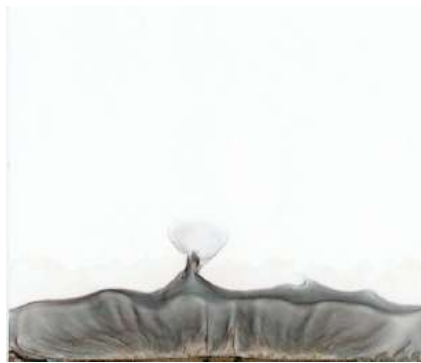
Mario Matthijssen:
m.m.matthijssen@hetnet.nl

De sectie op de website van de Antroposofische vereniging

<https://www.antroposofischevereniging.nl/hogeschool/natuurwetenschap>

Reacties

Heb je nieuws of wil je reageren? Stuur een bericht naar m.m.matthijssen@hetnet.nl

Hoornloos gefokte koeien

koeien met hoorns

stijgbeelden van juni 2025/ ©www.stijgbeeld.nl

De zaterdag werd begonnen met een gesprek over het 17^e esoterisch uur, dat daartoe eerst kort werd verwoord door Mario Matthijssen. Na dit uur was het de bedoeling om in groepen een stijgbeeld op te zetten. Het programma werd vanwege omstandigheden ingekort en er werd overgegaan op een groepsgesprek. Hier ging Roelant onder andere in op de problemen van financiering van het onderzoek. Sommige deelnemers mochten hun gekozen favoriete beeld ‘dansend’ zichtbaar maken. Na de lunch nam Bob Siepman de leiding over en zijn we fenomenologisch ingegaan op enkele beelden. Hier kwamen veel inzichten en nog meer vragen naar boven. Terugkijkend was het een mooi evenement met circa 15 deelnemers. De vragen over ‘wat zien we eigenlijk’ is niet uitputtend beantwoord; hier is (langdurige) zelfstudie voor nodig. Ik merkte wel dat er bij enkele personen de wens leeft om zelf zo’n stijgbeeld te maken en in een beweging uit te beelden. Bij een volgend evenement zou dit in kleine groepen een leuke en leerzame ervaring kunnen zijn. Tot slot wil ik een ieder wijzen op het prachtige boek van Soili Turunen over Lilly Kolisko - The mystery of matter. Want zonder haar werk zouden we niet veel weten over deze techniek!

<(=====)>

Links

Om de links te activeren als zij niet direct werken: Ctrl-toets plus: aanklikken

Naturwissenschaftliche Sektion am Goetheanum

<https://science.goetheanum.org/>

Natuurwetenschappelijke sectie in Nederland

<https://www.antroposofischevereniging.nl/hogeschool/natuurwetenschap>

The Natural Science Section (NSS) in North America

<https://naturalsciencesection.org/>

Workshop with *Dr. Russell Arnold and Jan Ranck:*

Exploring the Supersensible Math in Movement

How Projective Geometry and Eurythmy Embody the Invisible from 26. to 28. June 2026

<https://goetheanum.ch/en/events/masd26>

Op de website van *Liesbeth Bisterbosch* staat een link naar de 3^e natuurwetenschappelijke cursus in een vertaling van Johanna Hoek.

<https://www.liesbethbisterbosch.org/ga-323-omvorming-v-h-denken-274.html>

Louis Bolk Instituut

<https://www.louisbolk.nl/>

Water is meer dan H2O met Hans van Sluis

De leergang 24 – 25 oktober, door Hubert Roomans

Vrijdag 24 oktober en zaterdag 25 oktober jl. gaf Hans van Sluis een lezing over het onderwerp water. Een thema waar hij zijn hele leven mee verbonden is. Hans is afgestudeerd als Biochemicus aan de Technische Universiteit te Delft. Na zijn studie is hij gaan werken bij het gerenommeerde ingenieursbureau DHV. Hier heeft hij zijn hele carrière volgemaakt tot aan zijn pensionering.

Hans demonstreerde met eenvoudige voorbeelden zoals een waterstraaltje langs een gladde wand, die bij enige watervolume een beweeglijke vorm, in tegenstelling tot de verwachte rechte lijn, tevoorschijn roept. Water blijkt van nature het ritmische element verwant te zijn. Dit is goed zichtbaar bij het meanderen van natuurlijke waterlopen. Daarna ging het al snel naar de flowforms van John Wilkes. John Wilkes was o.a. kunstenaar die geprobeerd heeft met een symmetrische vorm de natuurlijke processen te herhalen die ontstaan als water bijvoorbeeld een steen tegenkomt in een beek. Het gaat hier met name om de vortex bewegingen in water. In het werk van John Wilkes is hier veel meer over te vinden.

Bij werkgevers is er soms de mogelijkheid voor medewerkers om een ‘idee’ in een ideeënbusje te stoppen. Zo heeft Hans dit ook gedaan met als onderwerp homeopathie. Bij de beoordeling van de aangebrachte ideeën gaf dit bij sommige van zijn collega’s opgetrokken wenkbrauwen: dit is toch die man die vele projecten had opgeleverd met zeer tevreden klanten? Zo bracht het lot de mogelijkheid de kennis die Hans had opgedaan over flowforms in praktijk te brengen.

Bij de waterzuivering te Soerendonk is in Nederland voor de eerste keer een flowform toegepast bij een overheidsinstelling. Dit was een succes. Hierna vertelde hij over een flowform te Dinxperlo en een fishflowform bij het waterschap te Molenheide. (zie ook: <https://www.fishflowform.nl>) Al deze projecten zijn door meerdere mensen door middel van schaalmodellen en experimenteren tot werkende installaties gebracht. Het is vaak een zoektocht naar de juiste balans in zowel de vorm als de maat van de te gebruiken mallen of schaaldelen. Dit om praktische zaken als doorstroomvolume en het juiste ritme te vinden.

Behalve technische criteria is er bij de laatstgenoemde fishflowform ook gekeken naar het effect op de natuur en energetische waarden (pendelen, de methode van Dorian Schmidt en energetische tekeningen). Hier kwamen zeer positieve resultaten naar voren. Biodiversiteit nam

David Cuthbertson

<https://rethinkingsubstance.com/tag/projective-geometry/>

Paul Doesburg, beeldvormende methoden

<https://www.crystal-lab.nl/>

Daniel Hafner, projectieve geometrie

<https://m.youtube.com/watch?v=hY0ETd75IjM>

Gerard Hotho, kristallisatie en chromatografie

<https://www.bio-research.nl>

Nick Thomas ,Counterspace & Projective Geometry

<https://www.aetherforce.energy/rethinking-physics-with-counterspace-projective-geometry-by-nick-thomas/>

Nick Thomas

<http://www.vortexoflife.org.uk/Maths.htm>

Roelant de Vletter

Stijgbeeldonderzoek

<https://www.stijgbeeld.nl/>

stroomafwaarts aantoonbaar toe alsmede de kwaliteit van het water.

Een laatste praktijk voorbeeld dat werd getoond is Landgoed Het Lankheet nabij Haaksbergen. Ook hier werden de genomen stappen en de energetische waterkwaliteit aangetoond middels blind onderzoek.

De zaterdag werd aangevangen met het 15e klasse-uur. Daarna werd er ingegaan op water in relatie tot aarde, water, lucht en warmte. Voorbeelden van waterdruppels in een viscositeit, stijgbeelden en kristallisatie werden getoond zoals die in het onderzoeksinstituut van Theodor Schwenk te Duitsland zijn onderzocht.

Een van de fishflowforms op het Lankheet

Uiteindelijk kwam het begrip latente warmte aan de orde. Dit is de warmte die vrijkomt bij het condenseren van waterdamp. Volgens de spreker is er in de huidige klimaat discussie weinig aandacht voor dit aspect. Een belangrijke conclusie is dat als we anders omgaan met water in onze omgeving, we een positief resultaat behalen op klimatologische ontwikkelingen en hierbij de biodiversiteit krachtig stimuleren.

Het mooie aan het evenement was dat de spreker zich door zijn jarenlange verbintenis met het onderwerp water, zowel werk als privé, een volledig doorleefd beeld kon neerzetten over het mysterie water.

Het werd niet expliciet genoemd maar ik moest tijdens de lezing denken aan : ‘Christus die over het water loopt’ waarbij Steiner aangeeft dat het een beeld is voor de etherische wereld. Water (het vloeibare) waaruit het vaste zich vormt en leeft. Het water als onbaatzuchtige bemiddelaar of drager van etherische krachten.

<(=====)>

Het hersengedragmodel met Folkert Brugman

De leergang van 28 - 29 november 2026

door Diederick Sprangers

In deze leergang (28-29 november 2025) kregen we te horen dat er naast de reguliere aanpak nog een andere manier bestaat om met mensen met hersenschade om te gaan. Folkert Brugman, neurochirurgisch verpleegkundige met 30 jaar ziekenhuiservaring en docent verpleegkunde, legde uit hoe hij en zijn collega's mensen met hersenschade (bv. door een ongeluk, een hersenbloeding of een hersentumor) fenomenologisch onderzoeken en dienovereenkomstig verzorgen en behandelen.

Mensen met hersenschade kunnen, naast verlammingen en spraakproblemen, op verschillende niveaus beperkingen van hun bewustzijn en gedrag laten zien: 1) niet tot nauwelijks kunnen reageren op grond van alleen maar reflexen en biologische regelmechanismen, 2) ongeremd of inadequaat reageren op zichzelf en de omgeving op grond van affectie en expressie, en 3) verward adequaat reageren op grond van cognitie. De verzorging en de verpleegkundige behandeling van deze mensen is niet eenvoudig, omdat de gedragingen op het eerste gezicht te onsamenhangend en te uiteenlopend zijn om regulier te duiden. Daardoor wordt dit vaak niet goed begrepen. Hun bewustzijnstoestand is ook naar de verpleegkundige mogelijkheden vaak moeilijk te interpreteren. Folkert merkte gevat op dat de aanduidingen "verward" en "(in)adequaat" eerder op de behandelaars en verzorgers slaan dan op de patiënt: de patiënt wordt er immers innerlijk toe gedreven om de genoemde reacties te vertonen, maar wij begrijpen die reacties niet. Dit toonde hoezeer hij zich inleeft in de patiënten.

Er zijn diverse modellen in omloop voor de diagnose van hersenschade en daarvan zijn diverse behandelconcepten afgeleid. Deze bestaande concepten beschreven of volgden heel nauwkeurig de fenomenen van het ontwaken. Vandaaruit is men gewoon aan het werk gegaan. Folkert en zijn collega's hebben veel later pas deze modellen getoetst aan hun eigen fenomenologische waarnemingen aan patiënten. Hierin is te herkennen dat de zielsvermogens van het willen, voelen en denken achtereenvolgens ontwaken en dat de patiënt moeite heeft om elk van die vermogens weer in goede banen te leiden. De neurologieverpleegkundige begeleidt dit proces vanuit het "Hersengedragmodel" meer dan volledig binnen de interventies die de verpleging ter beschikking staan, zoals de manier van wassen, aankleden, voeden, mobiliseren enzovoort.

De werkwijze die het Hersengedragmodel wordt genoemd, was wel regulier verklaard, maar nog niet wetenschappelijk bewezen. Wel werd het model van meet af aan onderbouwd vanuit andere wetenschappelijke theorieën. Pas na 30 jaar Hersengedragmodel heeft Folkert vele antroposofische inzichten (in o.a. het zenuwstelsel, de ontwikkeling van kinderen, meditatie, de omgekeerde cultus) benut voor een filosofische onderbouwing van dit model. Pas daarna kon hij met een collega de fenomenologie in zichzelf verder ontwikkelen en nog krachtiger werken vanuit dit model, waardoor er vele nieuwe inzichten ontstonden aan fenomenen die zelfs niet altijd neurologisch verklaard konden worden. Hij illustreerde dit model met talrijke waarnemingen bij patiënten. Op basis van het model hebben hij en zijn collega's een handreiking voor de behandeling van mensen met hersenletsel ontwikkeld, die hij ook vastgelegd heeft in zijn boek "Kopzorg".

Bijzonder indrukwekkend was bovendien hoe Folkert de ontwikkeling van dit alles in een driedubbel biografisch perspectief wist te plaatsen, en dat in zeer veel detail: zowel in het perspectief van zijn eigen biografie als in dat van de biografie van het Hersengedragmodel en in het perspectief van zijn loopbaanontwikkeling. De opkomst van de marktwerking in de zorg heeft helaas de mogelijkheden sterk beperkt om het Hersengedragmodel en de bijbehorende behandelwijze breed te continueren in de tijd. ("We zouden eigenlijk ook de managers moeten opleiden, zodat ze er middelen voor ter beschikking stellen.") Tegelijkertijd verlieten de mensen die het droegen het werkveld door o.a. pensionering, waardoor het erop lijkt dat de impuls van destijds is uitgedoofd. Veel neurologie-verpleegkundigen van het RadboudUMC met wie Folkert in de periode 1987 - 2020 een en ander samen ontwikkeld heeft, houden echter nog steeds onderling contact, wat voelt als een karmische familie, merkte hij op.

<(=====)>

Bezielde natuurwetenschap met Peter van den Breemer .

De leergang van 20 - 21 februari 2026

Door Peter van den Breemer

De avond begon met de vraag of een houten boot van hout is gemaakt. Inderdaad is zo'n boot van hout, maar kan niet bestaan zonder psychische drijfveren, zoals de zin om te zeilen of om vis te vangen.

Wat de psychische drijfveren betreft heeft de natuurwetenschap een probleem: zij werkt als een **zeef** waarop alleen het duo materie en energie blijft liggen, waardoor de psychische aspecten van mens en natuur verdwijnen. Het is alsof je een vaas kapot gooit en zegt: de scherven zijn de echte vaas. De reductionistische natuurwetenschap wordt daardoor één grote psyche-ontkenning, wat uitmondt in uitspraken zoals 'de mens is een stofje', 'verliefdheid is een stofje', 'wij zijn ons brein', etc. waarbij de psyche nog slechts een merkwaardig bijverschijnsel is van het duo materie en energie, dat verenigd is in de bekende formule $E = mc^2$. Door al deze is-gelijkstellingen verdwijnen de vrije doelgerichte oorzaken, die vooral bij de mens aanwezig zijn, uit ons wereldbeeld en blijven slechts wetmatige oorzaken zonder vrije keuze over. De natuurwetenschap beperkt zich dus tot 'directe oorzaak-gevolg' relaties zonder doelkeuze. Dat leidt er toe dat mens en natuur worden voorgesteld als 'niets anders dan' de geestloze gevolgen van een geestloos oerbegin. Het is onontkoombaar dat daarmee de 'vrije wil' ter discussie komt te staan, wat bijv. voor het strafrecht problematisch is.

Die psyche is wel in de 4 Causa van Aristoteles te vinden als Causa Finalis (geestelijke oerdrijfveer) en als Causa Formalis (vrije keuze bij activiteiten). Naast deze twee psychische Causae zijn er aan de ruimtelijke zijde bestaande geschikte middelen noodzakelijk (Causa Efficiens) zodat uit het geheel een gerealiseerd beeld (Causa Materialis) van de psyche kan ontstaan.

Met behulp van deze 4 Causa werden enkele voorbeelden geschetst waarin de psyche weer als regisseur van processen 'etherisch doorschemerend' te herkennen is.

Voor de chemie kan de oorzaak van onoplosbaarheid weer in een psychisch licht komen te staan: onoplosbaarheid is dan niet enkel een kwestie van polaire en a-polaire moleculen die een scheiding zouden veroorzaken, maar vindt nu zijn diepere oorzaak in de psychische drijfveer om een zelfstandig afgezonderd organisme te zijn te midden van een verbindende waterige omgeving.

De positieve en negatieve ladingen zijn vanuit Causa-oogpunt slechts geschikte middelen, vergelijkbaar met boutjes en moertjes.

Maar onoplosbaarheid veroorzaakt afgeslotenheid, terwijl een individu open moet blijven, zodat het kan lopen en groeien. Die twee tegenstellingen worden in het compromis van het

colloïdale (vrucht)vlees verenigd en tonen daarmee de regie van de overkoepelende psyche. Genen zijn, als kleine orgaantjes, geërfde middelen. Aan het uiterlijk zie je de echt werkzame psyche van bijvoorbeeld een koe tot in ieder lichaamsdetail en in het totale gedrag.

Dit rondde zich af tot de conclusie dat 'onruimtelijke psyche' en 'ruimtelijke middelen' zich verenigen tot '**lichaamsvorming**' als gerealiseerd beeld van de psyche. Aangezien de natuurwetenschap zich met lichamen bezighoudt, kan nu de psyche als het hoofdverschijnsel in alle natuurprocessen gezien worden: een totale omkering van het huidige uitgangspunt. Het gebruikelijke 'Onderzoek' naar onderliggende moleculen als 'oorzaak', wijzigt zich hierbij in 'Bovenzoek', want de psyche is in het uiterlijke macroscopische geheel te vinden.

Hierna werd het organisme centraal gesteld als basis voor een bezielde natuurwetenschap.

Op het niveau van organismen is sprake van zintuigen en 'uittuigen', zoals het akoestisch duo oor en stem, het visuele duo oog en uiterlijk, neus en geurklieren, etc. Daarmee wordt een onophoudelijke wisselwerking met de buitenwereld tot stand gebracht.

Eén van de schilderijen die getoond werden, illustreerde de (z)intuigen (Contra-Causa) en de uitgaande activiteiten (de 4 Causa). Dit werd vergezeld van het volgende gedicht:

Oog- en orenspel
glijdt langs u henen,
waar het beneden
zijn gloeiend weerklank vindt.
En stroomt weer naar boven,
doet hart en adem versnellen,
klinkers komen als gezellen
en zijn, boven in het licht,
tot woorden verdicht.

Toegelicht werd hoe op het snijvlak van de 4 Causa (handelingsproces) en de 4 Contra-Causa (waarnemingsproces) tussen de individuele organismen een vrijheidsruimte ontstaat.

Bij de dieren is de tussenkomst van het bewustzijn (Causa Formalis) geringer dan bij de mens. Daarom kunnen bij dieren, net als bij huilen en lachen, geen specifieke woorden worden ingevoegd en blijft het voornamelijk bij klinkers en reageren zij sterker wetmatig.

Het zuiver lichamelijke vindt plaats via wetmatige processen zonder Causa Formalis, dus op basis van 3 Causae.

Door Steiner zijn deze drieledige processen omgedoopt tot Lichtgever (onruimtelijk-psychisch), Schaduwwerper (bestaand ruimtelijk) en Beeld (de vereniging van beide). (zie Das Wesen der Farben)

Onder Lichtgever kan men alle geestelijke drijfveren verstaan, zoals warmte, licht, maar ook de voortplanting.

Deze drieledige wetmatigheid werd toegelicht aan de hand van het ontstaan van voelbare warmte en zichtbare kleuren (Beelden van de Lichtgever Zon) aan het aardoppervlak als

Schaduwwerper. Het gaat hierbij om wetmatige

lichaamsvorming, hoe fragiel en tijdelijk bestaand warmte en

kleur ook zijn. Ook rivieren zijn het ruimtelijke Beeld van de

Lichtgever 'Warmte'. Dat Beeld 'rivier' ontstaat aan de

bestaande Schaduwwerper 'ijs' in de bergen. Als een nog

krachtiger Beeld van Warmte ontstaat het Beeld 'wolken' uit de

Schaduwwerper 'water'. Door de rivieren en wolken, die de

zonnearmte belichamen, ontstaat op Aarde een zelfstandiger

warmtehuishouding ten opzichte van sterk fluctuerende Zonneinvloed.

Ook de fotosynthese kan als verdere belichaming van de Zon in de Aarde gezien worden.

Hierna werd het Triniteitsprincipe 'Vader' verbonden aan

Schaduwwerper (het oude, bestaande lichaam), de Zoon aan het

nieuwe 'Beeld' en de heilige Geest aan 'Lichtgever' die werkt in

ons en ook in alles om ons heen.

De bekende formule $F = m \cdot a$ (Tweede Hoofdwet van Newton)

werd als voorbeeld gegeven. De continue kracht F (Lichtgever)

veroorzaakt een versnelling a (Beeld) bij massa m (de

bestaande Schaduwwerper). Of vergelijkbaar daarmee: de

eenmalige krachtimpuls P op een massa m resulteert in een

snelheid v als Beeld van P .

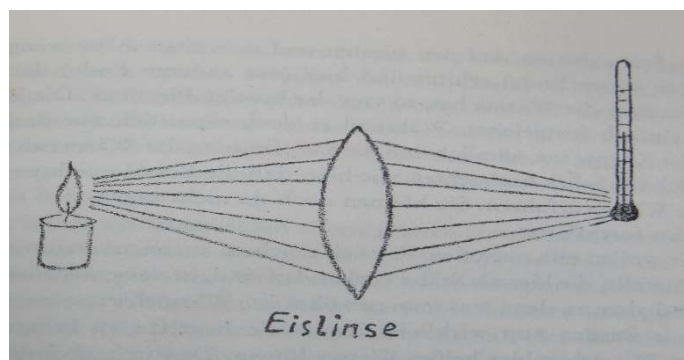
Ook de vraag naar de herkomst van 'Schaduwwerpers' als bestaande lichamen kwam aan de orde, evenals de herkomst van 'Lichtgevers'. Daarbij werd gewezen op het begin van de ontwikkelingsfase die de Saturnusfase wordt genoemd, waarin door verheven geestelijke wezens die in de christelijke esoterie 'Tronen' worden genoemd, een soort lichamelijkheid werd uitgescheiden, die ging werken als lichamelijkheid, zodat uit die wisselwerking een enorme veelheid van Beelden kon ontstaan.

Tot slot werd ingegaan op de relatie tussen religie en wetenschap door aan te knopen bij het verhaal van Kaïn en Abel.

Abel is een herder die dicht bij de gegeven natuur blijft, Kaïn wordt landbouwer en gaat daarmee zijn eigen natuur maken. Kaïn wordt daarom ook als de oervader van bouwkunst en techniek gezien, terwijl Abel de behoeder van het oude geestelijke leven is. Ook in deze tijd zijn deze levenshoudingen herkenbaar. Beiden vervullen complementaire, cruciale rollen. Deze situatie werd vergeleken met een toneelstuk: er zijn vele rollen en bijrollen, ook rollen voor stenen, rivieren en wolken buiten en rollen voor stoelen, planken en verlichting binnen.

De volgende morgen werd nader ingegaan op de mogelijkheden het begrip 'onruimtelijk' als eigenschap te introduceren binnen de natuurwetenschap.

Daartoe presenteerde Peter een lijst van processen waarbij de zogenaamde 'omzetting' van de ene energiesoort in een andere soort in werkelijkheid een omslag van de onruimtelijke naar de ruimtelijke dimensie plaatsvindt of omgekeerd. De Joule werd

geschetst als ongerichte veralgemenisering van de gerichte oorzakelijkheid van de psyche. Aan de orde kwam de ruimtelijk-wording van zonlicht aan verschillende 'schaduwwerpers' zoals lens en thermometer.

Ook de in 4 fasen verlopende ruimtelijk-ording bij de fotosynthese via zeer fragiele binding tot stabiele lichaamsvorming kwam uitvoerig ter sprake. De noodzakelijke visualisering van de gebruikelijke zeer abstracte reactievergelijkingen werd kort beschreven. Alleen door visualisering van chemie als wisselwerking tussen Zon en Aarde kan de door de psyche geregisseerde 'opbouwchemie' duidelijker onderscheiden worden van de levenloze afbraakchemie.

<(=====)>

In de Jeugdsectie komen er bijeenkomsten over het thema AI, ook vanuit de antroposofie bekeken. Deze bijeenkomsten zijn wellicht ook voor NWS-mensen van interesse.

Arthur de Gast van de Jeugdsectie heeft voorgesteld om het ook binnen de NWS in NL rond te sturen.

Hierbij dan de link naar hun website:

<https://www.jeugdsectie.org/event/de-spirituele-betekenis-van-ai-deel-i/>

Ook zal men dan over enige tijd bij ons in een NWS-bijeenkomst een bijdrage over AI komen geven. Graag maken wij jullie dus attent op deze bijeenkomsten over AI.

<(=====)>

Herhaling van de oproep van 31 december 2025.

Vanuit de kerngroep van de NWS proberen we te kijken of we zoiets als een lijst met mensen in en om Zeist kunnen opstellen die zouden kunnen worden benaderd voor een overnachtingsmogelijkheid voor bezoekers of sprekers op een

NWS-bijeenkomst die van ver komen. Het gaat dan om mensen van uithoeken van Nederland (t.o.v. Zeist) of vanuit het buitenland.

Het is momenteel niet een acute situatie, maar we dachten te inventariseren of er mensen bereid zouden willen zijn om op zo een lijst te komen staan. Uiteraard betekent dat niet dat een overnachting via een belletje of appje of emailbericht dan direct geregeld is, want het is geheel aan jullie of het dan past en goed uitkomt. Maar dan hebben we wel iets om op terug te vallen, als het nodig mocht zijn.

Het gaat dan normaliter over één nacht van vrijdag op zaterdag. Inmiddels zijn er al enkele adressen bekend geworden.

We hebben meestal ca 5 bijeenkomsten in een jaar, dus vaak zal het niet zijn.

Graag hoor ik van jullie als je mogelijkheden ziet om op zo een lijst te komen staan en zo ja, op welke manier je dan wilt worden benaderd etc.

Mario Matthijsen

<(=====)>

Tersluikse toelating van gekloonde menselijke embryo's (Diederick Sprangers)

[Stichting Corona](#)

<https://www.embryowet.org/>

De [Stichting Corona](#), een groep antroposofische wetenschappers die technische ingrepen in het leven bekijken van de spirituele kant, heeft een [petitie opgesteld tegen een wijziging van de Embryowet](#). Deze wijziging, voorgesteld door het kabinet Rutte IV op instigatie van de VVD en D66, wordt voorjaar 2026 door de Tweede Kamer besproken (nadat deze er in december 2025 ook al over heeft beraadslaagd). Het gaat om een verbreding van de definitie van een embryo.

Het is tegenwoordig mogelijk om met verschillende technieken in het lab levende structuren te kweken die bepaalde overeenkomsten met embryo's vertonen. Enkele van die technieken komen neer op het klonen van mensen.

Onderzoekers willen een nieuwe kloontechniek gebruiken om deze namaak-embryo's in grote aantallen te onderzoeken, in de hoop dat met de aldus te verwerven kennis de efficiëntie van bevruchtingstechnieken zoals IVF verhoogd kan worden en erfelijke ziekten beter behandeld kunnen worden. Het is echter twijfelachtig of de kennis over de namaak-embryo's ook zal gelden voor echte embryo's. Belangrijker is bovendien dat het risico op misbruik van deze namaak-embryo's voor voortplanting bevorderd wordt door ze formeel "embryo's" te

noemen. Die uitbreiding van het begrip embryo is wat de wetswijziging beoogt.

De wetenschappers van de Stichting Corona pleiten voor regulering van deze nieuwe technieken in een afzonderlijke wet in plaats van de Embryowet. Bovendien wijzen ze erop dat het bij enkele van de nieuwe technieken om klonen gaat - een woord dat in het wetsvoorstel niet voorkomt. De petitie heeft inmiddels ruim 2600 ondertekeningen verworven; er kan nog steeds getekend worden. De groep heeft de handtekeningen inmiddels aan Minister Hermans van VWS en aan de Tweede en Eerste Kamer gestuurd.

Nadere uitleg is te vinden op de [website van de petitie](#).